

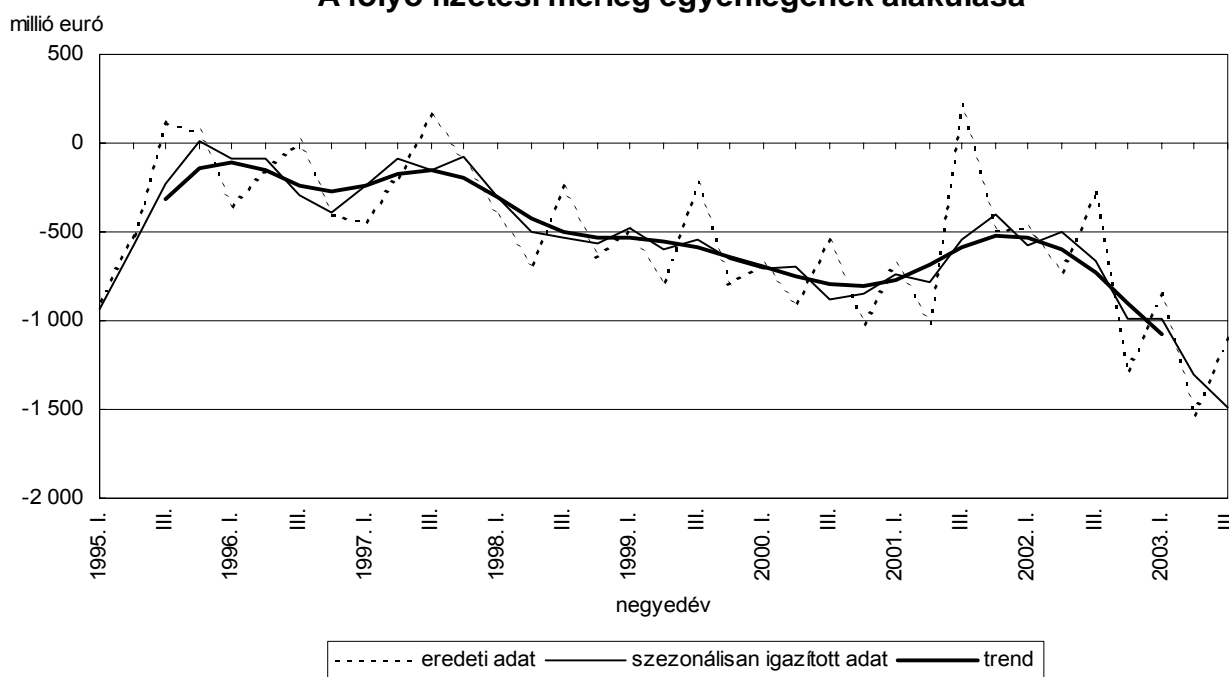
A fizetési mérleg alakulása a 2003. III. negyedéves adatok alapján

A negyedéves adatok alapján 2003 harmadik negyedévében a folyó fizetési mérleg 1101 millió euró hiánnyal zárt. Ez 66 millió euróval kisebb, mint a negyedév három hónapjára közölt adatok alapján adódó deficit volt. A folyó fizetési mérleg hiányát nagyobb részben a nem adósságeneráló tételek finanszírozták.

A szezonális hatások kiszűrésével számított folyó fizetési mérleg hiány¹ 2003 harmadik negyedévében nagyobb volt, mint az előző negyedévben. Ennek következtében folytatódott a deficit 2002 második negyedévtől tartó növekedése (2003 első negyedévében átmenetileg nem változott a hiány nagysága). (1. ábra)

1. ábra

A folyó fizetési mérleg egyenlegének alakulása

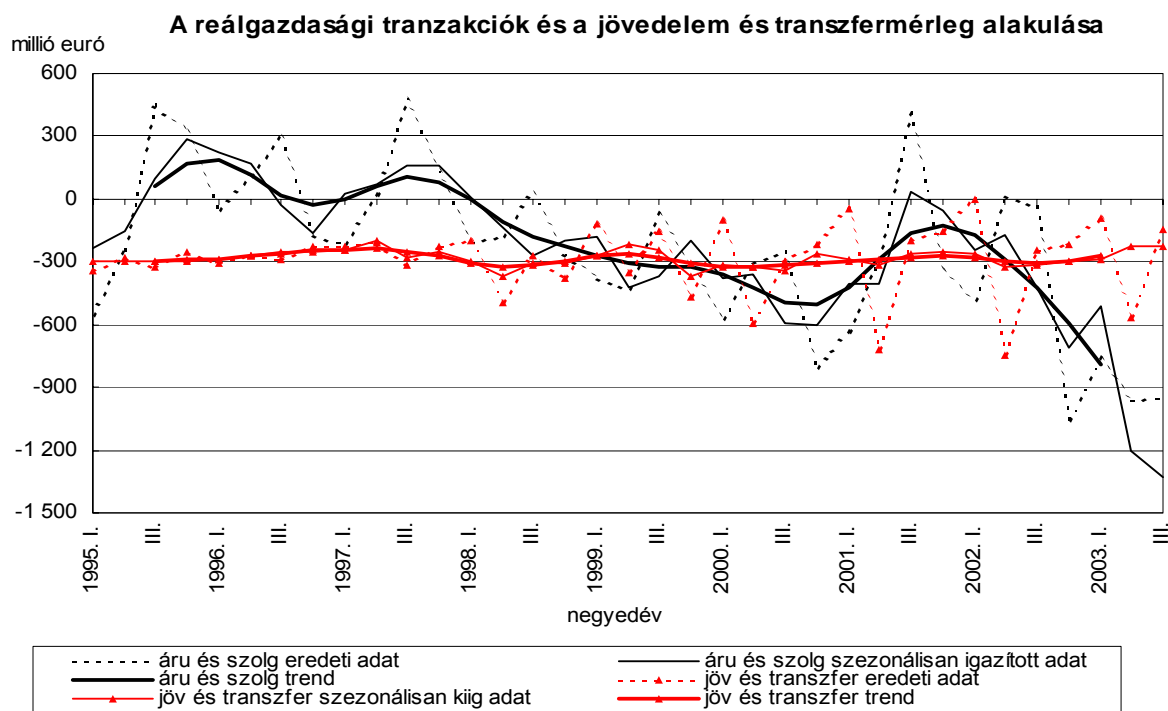

A folyó fizetési mérleg egyenlegének alakulásában a reálgazdasági tranzakciók (árúk és szolgáltatások) játszanak meghatározó szerepet. A harmadik negyedévben is ezen rész mérleg nagyobb hiánya magyarázza a mérleg egészének magasabb deficitjét. A reálgazdasági tranzakciókhoz képest a jövedelmek és a folyó transferek egyenlegének alakulása hosszabb

¹ A további megállapítások a folyó fizetési mérleg tételeinek esetében a szezonálisan kiigazított adatokon alapulnak.

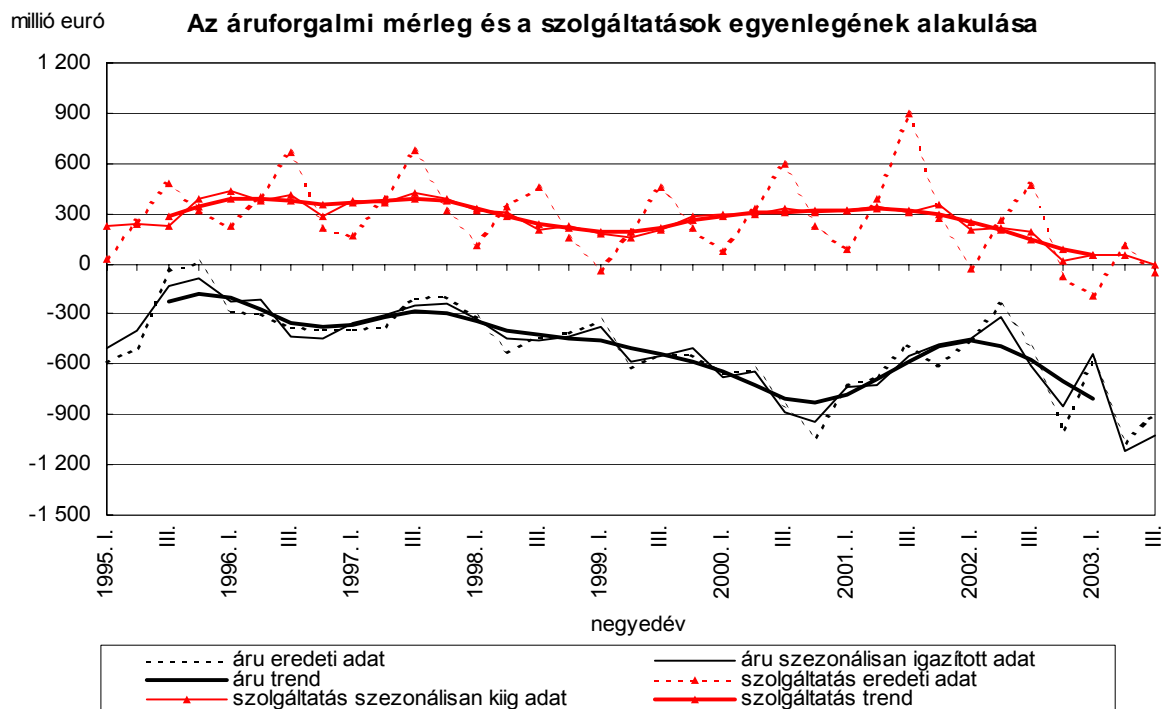
időszakot tekintve kiegyensúlyozottabb képet mutat. 2003 harmadik negyedévében ez a részmérleg lényegében nem változott az előző negyedévhez képest. (2. ábra)

2. ábra

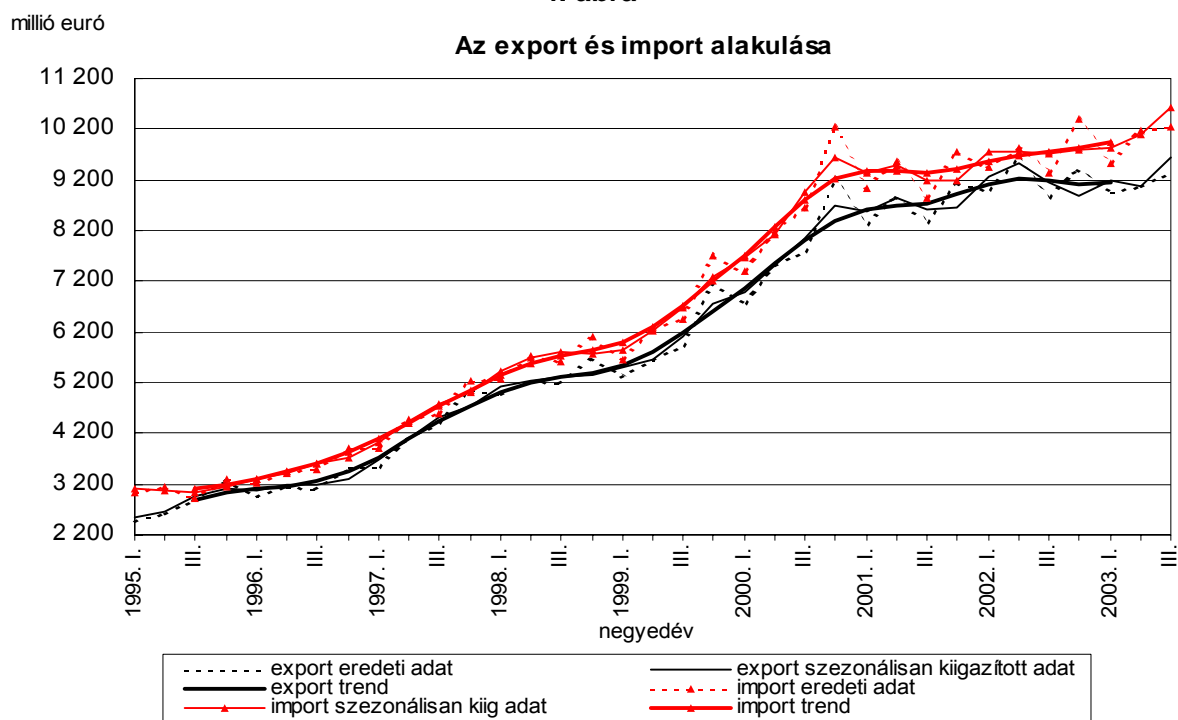
Az előző negyedévvél összehasonlítva nőtt a reálgazdasági tranzakciók hiánya. Ebben a szolgáltatások egyenlegének változása volt a meghatározó. Az áruforgalom egyenlege javult az előző negyedévhez képest. (3. ábra)

3. ábra

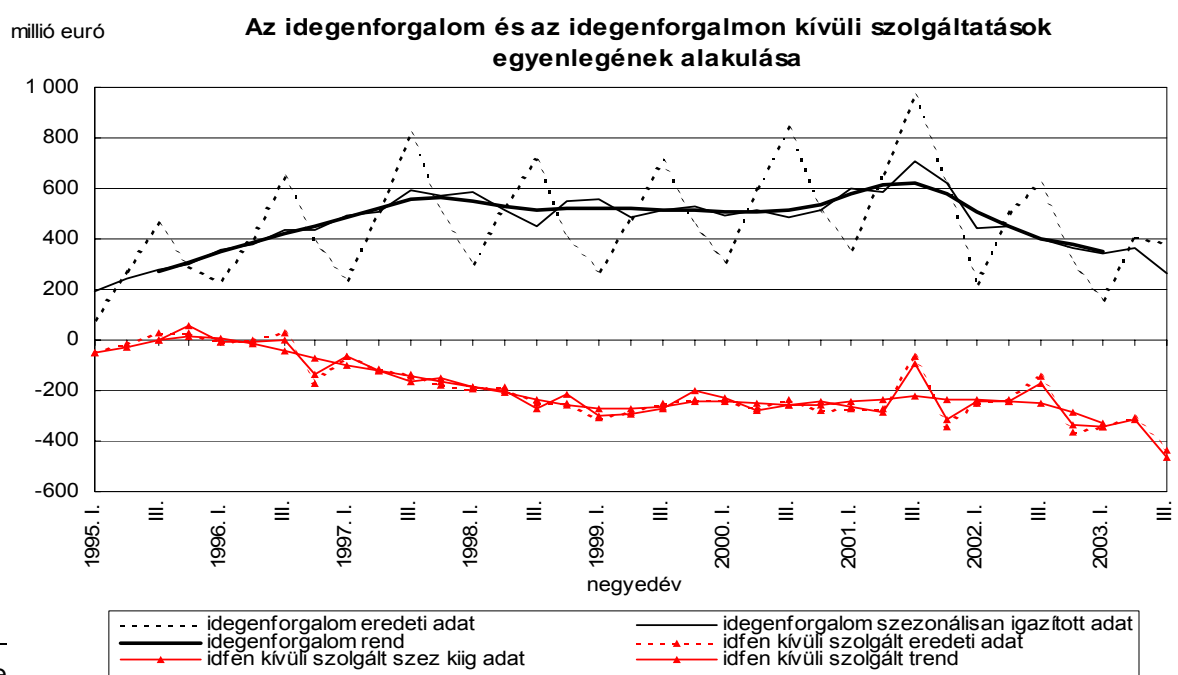
Az áruforgalom egyenlegének az előző negyedévhez viszonyított alakulása a kivitel behozatalnál nagyobb mértékű növekedésének a következménye volt². (4. ábra) Hosszabb időszakot tekintve az import trendje az utóbbi két évben enyhén emelkedett, míg az export trendje 2002 első negyedévéét követően nem mutatott jelentős változást.

4. ábra

A szolgáltatásokon belül mind az idegenforgalom, mind pedig az egyéb szolgáltatások esetében az egyenleg romlása figyelhető meg. (5. ábra) Az egyéb szolgáltatások esetében mindez a kiadások és bevételek dinamikus növekedése mellett jelentkezett.

5. ábra

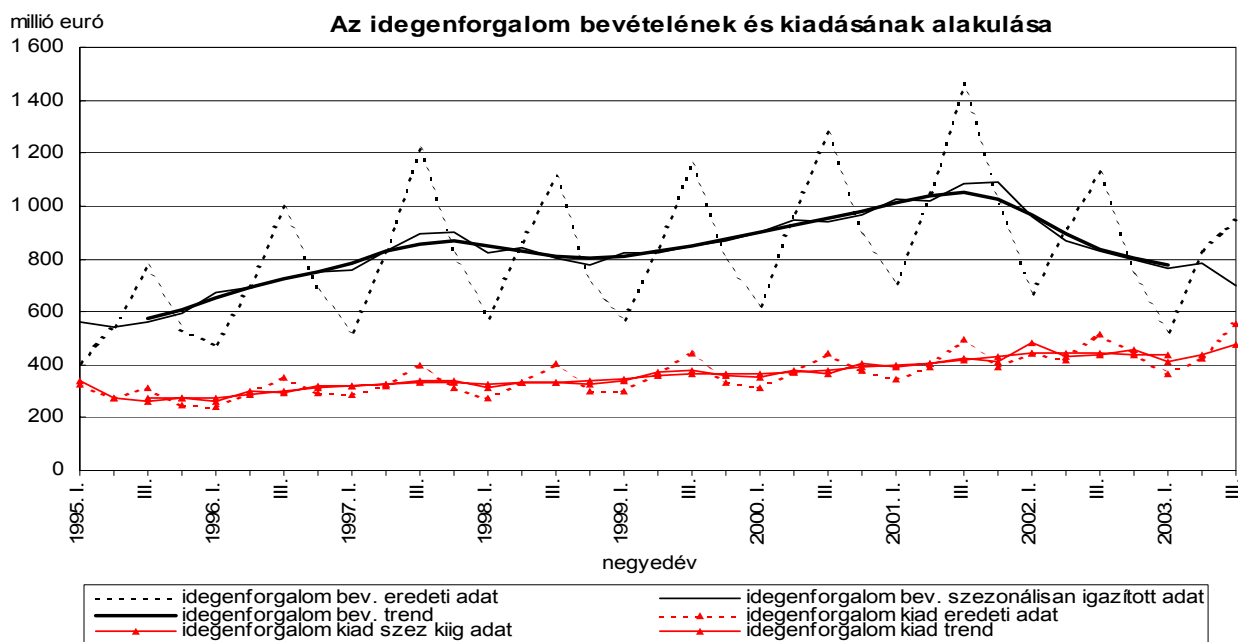

² Fe

adatok egyben a július, augusztus és szeptember havi adatok első revíziói is. Az export harmadik negyedéves adata 116 millió euróval, az import hasonló adata pedig 44 millió euróval lett nagyobb az első közlésekben megjelent havi adatok összegénél. A revideált havi adatokat az MNB honlapján a havi fizetési mérleg idősorban tesszük közzé.

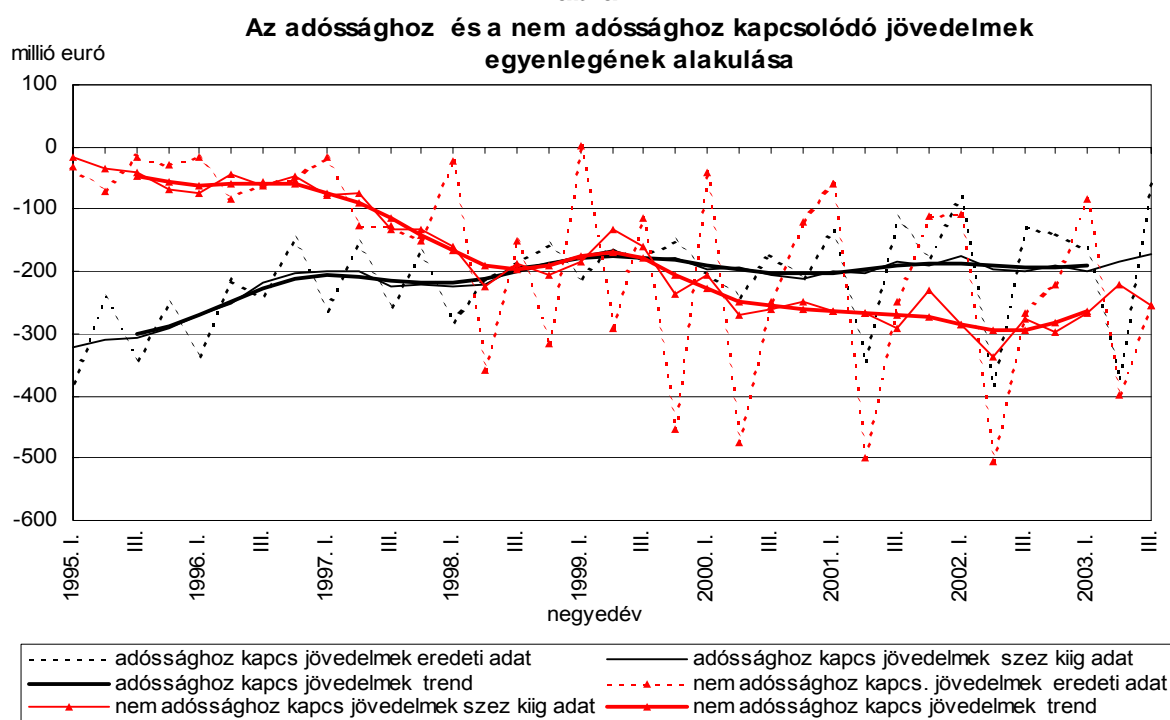
Az idegenforgalmi bevételek 2003 harmadik negyedévében ismét alacsonyabbak lettek az előző időszaki értéknél, a második negyedévi javulás³ után tehát folytatódott a 2001 vége óta tartó csökkenés. A kiadások trendje az elmúlt évek során lassú ütemben emelkedett, és a 2003. harmadik negyedévi adat is meghaladta az előző negyedévi értéket (6. ábra).

6. ábra

A jövedelem és transzfer mérleg egyenlegében az adóssághoz és a nem adóssághoz kapcsolódó jövedelmek alakulása a meghatározó. 2003 harmadik negyedévében az adóssághoz kapcsolódó jövedelmek egyenlege javult, a nem adóssághoz kapcsolódó jövedelmek egyenlege romlott az előző negyedévhez képest, melyek együttes hatásaként a teljes jövedelem és transzfer mérleg egyenlege nem változott. (7. ábra)

7. ábra

³ Az idegenforgalmi bevételek második negyedéves kedvező alakulása a 2003. júniusi forgalomnak köszönhető: miközben 2003-ban a bevételek minden hónapban elmaradtak az előző év azonos havi szinttől, addig júniusban a 2003. évi adat volt a nagyobb.

A viszonzatlan folyó átutalások 2003. harmadik negyedévi bevételi többlete elmaradt a megelőző negyedévben regisztrált értéktől.

2003. harmadik negyedévben a nem adósságeneráló finanszírozás formájában megjelenő tőkemozgások egyenlege 706 millió euró beáramlást mutatott. A tulajdonosi részesedés formájában megvalósuló közvetlen tőkebefektetések értéke, a magyar befektetők 26 millió euró külföldre irányuló, és a külföldi befektetők 585 millió euró Magyarországra irányuló tőkebefektetésének eredményeként alakult ki. A tulajdonviszonyt megtestesítő portfólió befektetéseknél jelentkező nettó forgalom 147 millió euró forrásbeáramlást mutatott.

2003. szeptember végén a jegybanki tartalékok értéke 11,0 milliárd euró volt. A nemzetgazdaság bruttó adósságállománya 2,8 milliárd euróval nagyobb volt az előző negyedév végén mért értéknél. A tranzakciók egyenlege 2,0 milliárd euróval, az átértékelődések és egyéb állományváltozások hatása 0,8 milliárd euróval növelte a bruttó külföldi adósságot. A nettó külföldi adósság 0,6 milliárd eurós növekedéséhez a tranzakciók 0,4 milliárd, valamint az azon kívüli tényezők 0,2 milliárd euró növelő hatással járultak hozzá. A külföldiek tulajdonában lévő, forintban denominált állampapírok állománya 2003. szeptember végén 8,9 milliárd euró volt, 1,3 milliárd euróval magasabb az előző negyedév végén mért adatnál.

Magyarország külfölddel kapcsolatos adósságállományának alakulása

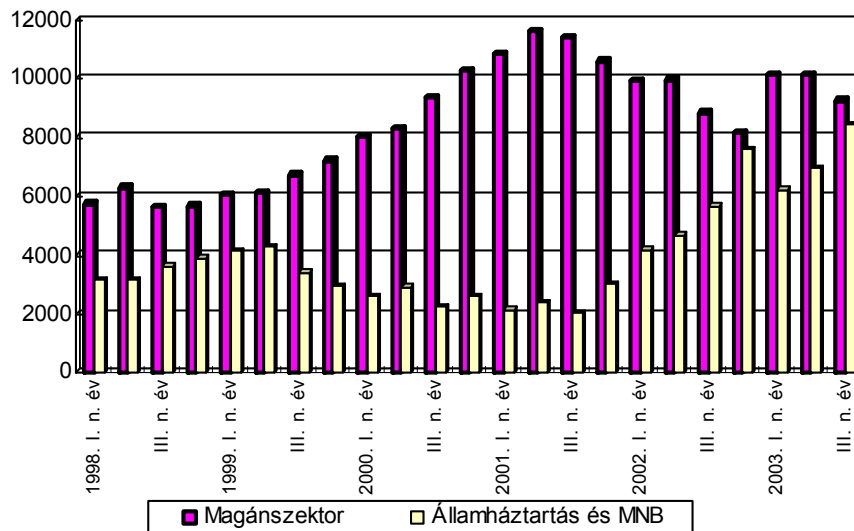
	2003	
	II. n. év	III. n. év
I. Nemzetgazdaság (S.1), bruttó adósság (A+B)	40,2	43,0
A: Államháztartás és MNB (S.13+S.121)	18,1	19,8
A.1. ebből: forint adósság /1	8,0	9,2
B. Magánszektor (S.1-S.13-S.121)	22,1	23,2
B.1. ebből: forint adósság /1	2,4	3,2
B.2. ebből: tulajdonosi hitelek	6,4	6,5
II. Nemzetgazdaság (S.1), nettó adósság (A+B)	17,1	17,7
A: Államháztartás és MNB (S.13+S.121)	7,0	8,4
A.1. ebből: forint adósság /1	7,8	8,9
B. Magánszektor (S.1-S.13-S.121)	10,1	9,2
B.1. ebből: forint adósság /1	0,0	0,3
B.2. ebből: tulajdonosi hitelek	3,0	2,1

/1 értékpapír+egyéb

N.B.: Kerekítés miatt az összesen adatokban eltérés lehet

Magyarország nettó adósságállománya, 1998-2003 (szektoronként, tulajdonosi hitelekkel)

millió euró

2003 harmadik negyedének végén az államháztartás és az MNB nettó adósságállománya - elsősorban a tartozások növekedésének következtében - magasabb volt az előző negyedév végi szintnél. Ezzel szemben a magánszektor nettó adósságállománya a követelések tartozásokénál nagyobb mértékű növekedésének eredményeként csökkent.

* * * * *

A folyó fizetési mérleg alakulása

Millió euró

	2001				2002				2003		
	I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I. n. év	II. n. év	III. n. év
1. Aruk, egyenleg	-726	-676	-486	-608	-458	-247	-505	-994	-574	-1073	-902
1.1. Export	8310	8878	8352	9157	8991	9587	8841	9401	8942	9087	9348
1.2. Import	9036	9554	8838	9765	9449	9834	9346	10395	9517	10159	10250
2. Szolgáltatások és jövedelmek, egyenleg	-56	-412	575	23	-167	-580	96	-392	-401	-625	-333
2.1. Szolgáltatások*, egyenleg	91	384	899	269	-24	265	465	-70	-185	107	-52
2.1.1. Export	1614	1971	2623	2158	1825	2068	2337	2007	1863	2089	2334
2.1.2. Import	1523	1587	1724	1889	1849	1803	1872	2077	2049	1982	2385
2.2. Jövedelmek, egyenleg	-147	-796	-324	-246	-143	-845	-369	-322	-215	-732	-281
2.2.1. Adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-135	-343	-116	-179	-79	-384	-128	-138	-162	-370	-57
2.2.2. Nem adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-60	-498	-248	-110	-109	-506	-267	-220	-83	-398	-254
2.2.3. Munkajövedelmek, egyenleg	47	46	39	44	44	46	25	35	30	36	30
3. Viszonytalan folyó átutalások, egyenleg	99	79	130	91	145	101	123	106	126	169	135
4. Folyó fizetési mérleg egyenlege	-684	-1009	219	-494	-480	-726	-285	-1280	-849	-1529	-1101
5. Nem adóssággeneráló finanszírozás, egyenleg	300	307	162	41	335	168	311	77	-65	90	706
5.1. Részvény és egyéb tulajdonosi részesedés, egyenleg	227	286	148	61	222	228	433	193	-277	46	559
5.1.1. Külföldön, egyenleg	-312	-45	-44	25	-38	-7	-95	-63	-355	-140	-26
5.1.2. Magyarországon, egyenleg	539	331	192	36	260	236	528	257	79	186	585
5.2. Portfólió befektetések, tulajdonviszonyt megtestesítő értékpapírok, egyenleg	73	22	13	-20	113	-60	-123	-117	212	44	147
*- ebből: Idegenforgalom, egyenleg	359	656	966	615	223	498	611	297	160	410	386
bevétel	705	1045	1464	1010	666	915	1125	741	526	832	942
kiadás	346	389	498	394	444	417	514	443	365	422	556

N.B.: Kerekítés miatt az összesen adatokban eltérés lehet

A folyó fizetési mérleg alakulása (szezonálisan kiigazított adatok) ^{a)}

Millió euró

	2001				2002				2003		
	I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I. n. év	II. n. év	III. n. év
1. Aruk, egyenleg	-736	-725	-551	-482	-445	-315	-608	-855	-533	-1121	-1028
1.1. Export	8568	8854	8634	8653	9249	9546	9139	8894	9190	9064	9661
1.2. Import	9342	9501	9182	9199	9760	9768	9705	9790	9839	10108	10634
2. Szolgáltatások és jövedelmek											
2.1. Szolgáltatások	320	342	309	349	209	219	194	16	49	58	-2
2.1.1. Idegenforgalom, egyenleg	601	588	707	621	441	453	403	361	340	362	265
bevétel	1026	1021	1087	1090	958	868	827	795	763	784	700
kiadás	389	402	423	414	485	434	436	460	412	440	474
2.1.2. Egyéb szolgáltatások, egyenleg	-265	-283	-93	-312	-244	-243	-172	-333	-343	-314	-465
bevétel	904	985	1183	1094	1141	1197	1217	1247	1300	1324	1383
kiadás	1149	1221	1292	1362	1354	1412	1449	1489	1644	1591	1953
2.2. Jövedelmek	-414	-411	-413	-395	-406	-473	-443	-440	-434	-384	-392
2.2.1. Adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-199	-202	-185	-189	-175	-196	-201	-189	-198	-184	-173
2.2.2. Nem adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-263	-266	-292	-231	-286	-336	-276	-298	-268	-220	-255
2.2.3. Munkajövedelmek, egyenleg	41	48	44	43	45	38	32	35	29	34	33
3. Viszonytalan folyó átutalások, egyenleg	94	79	129	96	140	101	123	111	121	169	135
4. Folyó fizetési mérleg egyenlege	-740	-782	-544	-408	-575	-501	-667	-994	-984	-1302	-1485

* * * * *

Fizetési mérleg adatokat legközelebb novemberről, 2004. január 14-én teszünk közzé. A Monetáris Tanács 2003. december 15-ei határozata értelmében Magyarország EU csatlakozása után megváltozik a fizetési mérleg közzétételi és adatfelülvizsgálati politikája.

* * * * *

a) Módszertani megjegyzések a szezonálisan kiigazított adatokhoz:

A folyó fizetési mérleg összetevőire elvégzendő szezonális kiigazítás 2003 folyamán az alábbi módszerrel történik:

- 1) A folyó fizetési mérleg összetevőinek szezonális kiigazítása az Eurostat ajánlásaival összhangban a Demetra interface-n belül a SEATS TRAMO software-rel történik.
- 2) Az *ünnepnapok* hatását a magyarországi ünnepnapokra elkészített beépített változó segítségével, a *munkanaphatást* pedig két regressziós változó felhasználásával szűrjük ki.
- 3) A *kiugró értékek* azonosítása az alapbeállítás szerint történik, mind a három outlier-típus azonosítását megengedve.

- 4) Az adatok egységes tartalommal 1995-től állnak rendelkezésre, ezért az idősorokat ettől az évtől igazítjuk. A revízió csökkentése érdekében egy éven keresztül ugyanazt a modellbeállítást alkalmazzuk és a megjelenő publikációkban a program által számolt trend helyett a szimmetrikusan a centrumtól távolodva csökkenő súlyú öthavi $(Y_t = 1/9 * X_{t-2} + 2/9 * X_{t-1} + 3/9 * X_t + 2/9 * X_{t+1} + 1/9 * X_{t+2})$ mozgóátlagot szerepeltetjük.
- 5) Az egyenlegekre nézve direkt kiigazítást alkalmazunk, ami annyit jelent, hogy az eredeti adatokból képzett egyenleg sorokra közvetlenül végezzük el a szezonális kiigazítást. Ebből következően az összetevők szezonálisan kiigazított adataiból nem állítható elő az egyenleg szezonálisan kiigazított adata.

Módszertani megjegyzések a publikációhoz, táblázatokhoz:

- 1) A szektorok és alszektorok neve után szereplő kód (pl. S.121) a nemzetközi gyakorlatban általánosan használt osztályozás megfelelő csoportjára utal. Az egyes szektorok tartalmi leírása az MNB honlapján a Pénzügyi adatok/Statistika címszó alatt „Az új statisztikai szektorbontás 2001 júniusától” található (www.mnb.hu).
- 2) Az IMF SDDS közzétételi szabványának való megfelelés miatt az MNB a 2003. II. negyedéves adatok közzétételétől kezdődően az internetes statisztikai idősorok között egy új összetételű külső adósságállományi adatot is publikál. A már korábban is publikált bruttó külső adósság és az új adósságkategória között az a különbség, hogy utóbbi a külfölddel szembeni pénzügyi derivátiva tartozásokat nem sorolja az adósságelemek közé. A továbbiakban az Interneten – az adósságkategória feltüntetése mellett - mindkét adat publikálásra kerül.

MAGYAR NEMZETI BANK
STATISZTIKAI FŐOSZTÁLY